

ต้องการ การยอมรับจากกลุ่มเพื่อน บางครั้งดูเหมือนให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ พฤติกรรม เหล่านี้เป็นธรรมชาติของวัยรุ่น หากเด็กเรียนรู้ไม่เท่าทันหรือปรับตัวไม่ได้ จะเป็นเหตุให้ เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายต่อตัวเอง

จากการศึกษาสถานการณ์เด็กและเยาวชน สะท้อนสภาพสังคมไทย และนัยต่อ ทิศทางการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2547 - 2548 กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งทำโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child watch) โดยการ สนับสนุนของสำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้เริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลสภาวะการณ์เด็กและเยาวชน ในเดือน มีนาคม พ.ศ. 2548 โดยใช้ตัวบ่งชี้ 27 รายการครอบคลุมสภาวะหลัก 3 ด้าน คือ ด้าน สุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา และด้านภาวะทางสังคม ซึ่งปรากฏภาพรวมสภาวะการณ์ เด็กและเยาวชนโดยสังเขปดังนี้

ด้านสุขภาพอนามัย ภาวะสุขภาพจิตพบว่า มีเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี พยายามฆ่าตัวตายวันละ 12.93 คน คิดเชื้อ HIV เป็นจำนวน 9.86 และ 61.39 ต่อประชากร ในกลุ่ม อายุ 1 แสนคน นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาขึ้นไป ที่ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ทั้งที่เป็น ครั้งคราวและเป็นประจำถึงร้อยละ 38.33 และ 17.24 ตามลำดับ

ด้านการศึกษา ภาวะด้านการให้โอกาสทางการศึกษาพบว่า อัตราการเรียนต่อ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และอุดมศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 87.38 และ 66.99 ตามลำดับและยังพบว่า เด็กประถมและมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมหนีเรียนอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ขึ้นไป ร้อยละ 12.30 และ 39.16 ตามลำดับ

ด้านภาวะทางสังคม เด็กประถมและมัธยมศึกษาที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่หรือมี พ่อแม่ไม่ครบ คิดเป็นร้อยละ 23.58 และ 30.13 ตามลำดับ และยังพบว่า เด็กมัธยมศึกษา ใช้เวลาอยู่บ้านเพื่อนโดยเฉลี่ย 109.98 นาทีต่อวัน เด็กมัธยมศึกษาใช้เวลาพูดโทรศัพท์ ดูโทรทัศน์ เล่นอินเทอร์เน็ต โดยเฉลี่ย 52.97, 163.04 และ 94.01 นาที ต่อวันตามลำดับ ภาวะความเสี่ยง ทางสังคมพบว่า นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กมัธยมศึกษาถึงอุดมศึกษาที่ยอมรับว่ามีเพศสัมพันธ์ แล้วร้อยละ 16.08 จำนวนเด็กวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 19 ปี ที่ไปทำคลอดจำนวน 52,008 คน คิดเป็น 391.16 คน ต่อประชากร 1 แสนคนหรือวันละ 142.49 คนหรือชั่วโมงละ 5.94 คน ภาวะด้าน เด็กกระทำความผิดพบว่า เด็กก่อคดีอาชญากรรมจำนวน 32,215 คน คิดเป็น 54.81 คนต่อประชากร 1 แสนคนหรือวันละ 88.26 คดี หรือชั่วโมงละ 3.68 คดี ภาวะ ด้านเด็กถูกละเมิดพบว่า มีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีถูกละเมิดทางเพศ จำนวน 3,825 คน

คิดเป็น 6.42 คนต่อประชากร 1 แสนคนหรือวันละ 10.48 คน นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กประถมและเด็กมัธยมศึกษา ถูกขู่กรรโชกทรัพย์ ในสถานศึกษาร้อยละ 6.41 และ 7.95 ตามลำดับและมีเด็กมัธยมศึกษาถูกทำร้ายร่างกายในโรงเรียนร้อยละ 10.35

จากข้อมูลของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับ เด็กหรือเยาวชน มีปัจจัยอีกมากมาย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตระหนักถึงปัญหาความสำคัญดังกล่าว และได้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เข้ามาเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียน ก็ตาม

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่ง ที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวง สาธารณสุขโดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : คำนำ) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบ การดูแลช่วยเหลือ นักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหาและคุ้มครอง สิทธิเด็กโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 2) ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา ครู อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจช่วยส่งเสริม นักเรียน อย่างมีระบบและต่อเนื่องโดยยึดสายใยความผูกพันระหว่างครูกับศิษย์ ซึ่งหมายความว่าครูนั้น มีความสำคัญต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษานักเรียน เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และตามแนวปฏิบัติของ ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษานักเรียน เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน มีภารกิจหลักที่เป็น หัวใจของการดำเนินงาน คือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม และพัฒนา การป้องกันและช่วยเหลือและแก้ปัญหา และการส่งต่อ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 35) โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา

จากสภาพและปัญหาในด้านต่างๆของนักเรียนที่เกิดขึ้น ประกอบกับนโยบาย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้ความสำคัญกับระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยเฉพาะการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 ยังไม่ปรากฏผลการดำเนินงานว่าบรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัย ในฐานะครูที่ปรึกษานักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ มีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยปัญหา

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ และประสงค์ที่จะนำข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำเสนอต่อฝ่ายบริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษานักเรียนในโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ที่มีเพศ และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษานักเรียนเรียน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูที่ปรึกษานักเรียน ในโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ที่มีเพศ และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ ครูที่ปรึกษานักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียนในโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างดังนี้
 - 1.2.1 ครูที่ปรึกษานักเรียน จำนวน 152 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 111 คน
 - 1.2.2 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 4,333 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 366 คน
 - 1.2.3 นักเรียน จำนวน 4,333 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 366 คน

2. ด้านพื้นที่ คือ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย ยึดตามกรอบแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 ด้านดังนี้
 - 3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 3.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 3.3 การส่งเสริมนักเรียน
 - 3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา
 - 3.5 การส่งต่อ
4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องในงานวิจัย คือ
 - 4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการทำงานของครูที่ปรึกษานักเรียนในโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายละเอียดดังนี้
 - 4.1.1 เพศ จำแนกเป็น
 - 4.1.1.1 เพศชาย
 - 4.1.1.2 เพศหญิง
 - 4.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งออกเป็น
 - 4.1.2.1 1 - 5 ปี
 - 4.1.2.2 6 - 10 ปี
 - 4.1.2.3 11 - 15 ปี
 - 4.1.2.4 16 ปีขึ้นไป
 - 4.2 ตัวแปรตาม ซึ่งประกอบด้วย
 - 4.2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 4.2.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 4.2.3 การส่งเสริมนักเรียน
 - 4.2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา
 - 4.2.5 การส่งต่อ
 - 4.3 ระยะเวลาที่ใช้ทำการวิจัย ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2550 ถึง มีนาคม พ.ศ. 2550

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียนในสภาพปัจจุบัน เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามกรอบของกรมสามัญศึกษากำหนดให้ 5 ด้าน ได้แก่
 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 2. การคัดกรองนักเรียน
 3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
 4. การป้องกันและการแก้ไขปัญหา
 5. การส่งต่อ
2. ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ผลการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับผลกระทบหรือทำให้การปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ
3. ครูที่ปรึกษา หมายถึง ข้าราชการครู โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ดูแลประจำชั้นเรียนให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือนักเรียนทั้งในด้านวิชาการ ความประพฤติ ด้านสังคม และเรื่องต่างๆ ไปในปีการศึกษา 2549
4. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา หรือมารดา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย/รับมอบอำนาจจากบิดาหรือ มารดาของนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ใน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2549 เพื่อให้เป็นผู้ดูแลนักเรียนแทนตนเอง ซึ่งต้องเป็นบุคคลบรรลุนิติภาวะแล้ว
5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ที่โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2549
6. ประสพการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ข้าราชการครูได้รับคำสั่งบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน จำแนกเป็น 4 กลุ่มคือ
 - 6.1 ประสพการณ์ 1 - 5 ปี หมายถึง อายุราชการตั้งแต่ 1 ปี จนถึง 5 ปี
 - 6.2 ประสพการณ์ 6 - 10 ปี หมายถึง อายุราชการตั้งแต่ 6 ปี จนถึง 10 ปี
 - 6.3 ประสพการณ์ 11 - 15 ปี หมายถึง อายุราชการตั้งแต่ 11 ปี จนถึง 15 ปี
 - 6.4 ประสพการณ์ 16 ขึ้นไป หมายถึง อายุราชการมากกว่า 16 ปี ขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
2. ได้รับทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูที่ปรึกษานักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อันจะเป็นข้อมูลในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY